

Muistelmat - Anna 2025

MUISTELMAT - ANNA

2025

MYHKYRÄ ANNA RIGARDOVNA

Toimittanut

Omamemoirs

Copyright © 2024 Omamemoirs

Kaikki oikeudet pidätetään. Mitään osaa tästä julkaisusta ei saa jäljentää, tallentaa tai välittää missään muodossa tai millään tavalla – elektronisesti, mekaanisesti, valokopioimalla, nauhoittamalla, skannaamalla tai muutoin – ilman tekijän kirjallista lupaa. Tämän kirjan kopioiminen, julkaiseminen verkkosivustolla tai levittäminen millään muulla tavalla ilman lupaa on laitonta.

Tämä elämäkerta perustuu haastatteluihin ja tekijän muistoihin. Kaikki tapahtumat on esitetty tekijän näkökulmasta ja muistikuvien mukaisesti.

Kolmas painos, 2025

Sitonut ja painanut Omamemoirs Publishing

Sisällys

Sisällys	vii
I Perheeni	I

LUKU I

PERHEENI

MINÄ, Myhkyrä Anna Rigardovna, synnyin 19. marraskuuta 1959 Karjalan tasavallassa Letnerečenskin (Kesäjoen) kylässä perheen ensimmäisenä lapsena. Vanhempani, isäni Myhkyrä Rigard Einovič syntyi 5. marraskuuta 1932, äitini Smirnova Galina Stepanovna syntyi 16. huhtikuuta 1929. Vanhempani olivat lähtöisin suurista, tiiviistä perheistä ja kohtalon oikusta päätyivät asumaan pysyvästi Karjalaan Letnerečenskin kylään. Isäni syntyi Kirovskin kaupungissa Murmanskin alueella, äitini oli kotoisin Vologdan alueelta. Ennen kuin kirjoitan itsestäni, haluaisin kirjoittaa enemmän vanhemmistani, jotka antoivat minulle elämän, lahjoittivat minulle veljen ja sisaren, kasvattivat minut ja elivät elämänsä meidän vuoksemme. Äitini syntyi Sudakovon kylässä Kaduin piirissä Vologdan alueella. Hänen vanhempansa olivat isä Smirnov Stepan Nikonorovič (isoisäni), kansallisuudeltaan venäläinen, ja äiti Smirnova Anna Lavrentjevna (isoäitini), kansallisuudeltaan venäläinen. Äidillääni oli kaksi siskoa, Zinaida ja Zoja, sekä kaksi veljeä, Pjotr ja Vasili. Zinaidaa, Zojaa ja Pjotria pääsin tapaamaan ja heidän kanssaan keskustelemaan, mutta Vasili kuoli toisen maailmansodan päätymisen jälkeen sodassa saamansa sairauden vuoksi (keuhkoabsessi). Äitini suoritti menestyksellisesti seitsenvuotisen koulun Fedotoramenskin kyläneuvostossa Kaduin piirissä Vologdan alueella vuonna 1946. Äitini vanhempi sisar Zinaida muutti asumaan Petroskoihin, ja koulun päättämisen jäl-

keen äitini lähti hänen luokseen Petroskoihin. Vuonna 1946 hän aloitti, ja vuonna 1949 suoritti menestyksellisesti Petroskoin osuustoiminnallisen teknillisen opiston erikoistuen elintarvike- ja muiden tavaroiden kauppiaksi. Valmistumisensa jälkeen äitini aloitti elokuussa 1949 Karjalais-Suomalaisen Kuluttajien Liiton osoituksesta työt Tungudskissa paikallisessa kuluttajao-suuskunnassa tavarantarkastajana. Näin alkoi hänen elämänsä ja työuransa Belomorskin piirissä Karjalais-Suomalaisessa tasavallassa. Isäni syntyi Kirovskin kaupungissa Murmanskin alueella. Hänen vanhempansa, isä Myhkyrä Eino Osipovič, syntynyt vuonna 1903 (isoisäni) ja Myhkyrä Anna Pavlovna, syntynyt vuonna 1905 (isoäitini), olivat syntyisin Mistolovon kylästä Kuivozin piiristä Leningradin alueelta, kansallisuudeltaan suomalaisia, jotka asuivat syntymäpaikallaan, mutta Leningradin alueen Kuivozin piirin toimeenpanevan komitean 7. huhtikuuta 1931 päätöksellä heidät karkotettiin hallinnollisessa järjestyksessä Leningradin alueelta ilman karkotuksen määräaikaa kulakkeina palkkatyövoiman käytöstä ja sosiaalisesti vieraana elementtinä Hibinogorskiin. Heidän kanssaan karkotettiin Myhkyrä Maria Andrejevna, syntynyt vuonna 1880, Eino Osipovičin äiti, ja lapset: poika Myhkyrä Armas Einovič, syntynyt vuonna 1924, tytär Myhkyrä Anna-Maria Einovna, syntynyt vuonna 1925. Viipurin Leningradin alueen valtiollisen arkiston arkistotodistuksen osiossa Myhkyrän perheen omaisuudesta on tietoja, että heillä oli 10 desjaatinää (noin 11 hehtaaria) maata, 2 tupaa, suljettu piha, karjasuoja, talli, 2 aittaa, 2 jääkellaria, 2 saunaa, puimala ja riihi, 6 vajaa, niittokone, hevosharava, puimakone, aura, äes, 6 lehmää, 1 hevonen. Myöhemmin 29. heinäkuuta 1993 Pietarin ja Leningradin alueen sisäasiainpääosaston päätöksellä Leningradin alueen Kuivozin piirin toimeenpanevan komitean päätös 7. huhtikuuta 1931 Myhkyrä E.O hallinnollisesta karkotuksesta kumottiin. Myhkyrä E.O. rehabilitoitiin hallinnollisen karkotuksen yhteydessä. Isäni perhe, kuten muutkin harvat suomalaiset perheet, jotka asuivat tuohon aikaan Karjalassa ja Leningradin alueella, jouduttuaan valtion johdon epäsuosioon, oli pakotettu jättämään esi-isien asuttamat paikat ja aloittamaan uuden elämän uusilla asuinsijoilla, kohdaten sietämättö-

miä vaikeuksia. Isäni veljen Armaksen muistojen mukaan * "perhe hajotettiin eri suuntiin, äiti lapsineen päätyi Tšeljabinskin alueelle, isoäiti Irkutskiin, isä lähetettiin Kolyman kultakaivoksille". Se oli kauheaa aikaa, jolloin viattomat ihmiset olivat tuomitut nälkään ja kärsimykseen, jolloin kokonaisia perheitä kuoli siirtojen aikana. Ihmiset olivat niin uupuneita, etteivät uskoneet tulevaisuuteensa. Ennen suurta isänmaallista sotaa (toinen maailmansota) isäni perhe palasi Leningradin alueelle ja asettui isoisän taloon. Isoisä oli pappi, mutta hänkään ei voinut välttää niinä vuosina vallinnutta mielivaltaa, hänestä tuli "kansan vihollisena" hirvittävän sortokoneiston uhri. Hänet pidätettiin ja hän katosi Siperiaan. Vuonna 1942 isäni perhe joutui jälleen epäsuosioon, heidät karkotettiin Arkangelin alueelle. Isäni veli Armas muistelee: "Kuljimme vartioinnin alaisina miten sattui: välillä hevosilla, mutta enimmäkseen jalan pakkasessa. Kävelimme puoli vuotta, menetimme läheisiä ja uuvuimme puutteessa. Seisoimme kärsivällisesti leipäjonoissa kolmekin päivää saadaksemme korvaamattoman leivän." Vuonna 1946 isäni ja hänen perheensä asuivat vielä Arkangelin alueella. Sitten, vanhemman veljen Armaksen muutettua työn ja uuden elämän toivossa Karjalan Belomorskin alueelle, myös isäni koko perhe muutti Belomorskin piirin Letnerečenskin kylään. Isäni ja hänen vanhempiansa kanssa Karjalaan muuttivat äidin sisar Kauponen Maria Pavlovna, isovelji Armas (s. 1924), sisar Anna-Maria (s. 1925), sisar Elvi (s. 1936), sisar Elsa (s. 1938) ja sisar Elja (s. 1947). Vuonna 1949 jo Letnerečenskin kylässä perheeseen syntyi tytär Jekaterina, joka tuntemattomasta syystä, äidin kuoltua istukan kiinnittymisestä johtuneen epäonnistuneen synnytyksen jälkeen, siirrettiin lastenkotiin. Hänen olinpaikastaan ja tietoja hänen elämästään ei kukaan sukulaisista tiedä. Näin alkoi isäni perheen elämä Karjalassa Letnerečenskin kylässä. Letnerečenskin kylä sijaitsee Letnjaja-joen suulla, Nižni Vyg -joen vasemmalla rannalla. Kylä oli tuolloin rakenteilla, se oli työkylä, vuonna 1938 kylässä otettiin käyttöön sahalaitos, vuonna 1934 kylässä avattiin Letnerečenskin, vielä tuolloin, alakoulu. Aluksi se oli yksikerroksinen parakkirakenne, myöhemmin siitä

* Armas Einovič Myhkyrän elämänvaiheista on kirjoitettu Irina Vinterin artikkelissa "Kotimaata ei valita" (ven. Rodinu ne vybirajut), joka julkaistiin sanomalehdissä Allgemeine Zeitung ja Zvezda Priirtyšja vuonna 2006. Artikkelin käsittelee Kazakstaniin karkotettujen suomalaisten työarmeijalaisten kohtaloita.

tuli kaksikerroksinen puurakennus. Vielä myöhemmin alakoulun viereen rakennettiin kaksikerroksinen tiilirakennus, Letnerečenskin yläaste. Kylässä oli tiilitehdas, oma autokolonna, myöhemmin rakennettiin Palakgorskin vesivoimala.

Kuva 1.1: Antonas Struimilo, Letnerecheskin (Kesäjoen) kivilouhimo- ja rakennusmateriaalitehtaan ammattiliiton puheenjohtaja

Vuonna 1933 avattiin Belomorskin-Itämeren kanava, kylän vieressä sijaitsee 13. sulku. Noin 3 kilometrin päässä kylästä toimii Letni-rautatieasema. Kylän väestö koostui työläisistä kaikkialta Neuvostoliitosta, jotka rakensivat sahalaitoksen, jonka ympärille Letnerečenskin kylä rakennettiin. Myhkyrän perhe asui puutalossa. Perheen pää Eino työskenteli sahalla, hänen vaimonsa kuoleman jälkeen lapsista huolehti vaimon sisar Maria, vanhin tytär Anna Einovna eli ja työskenteli koko elämänsä alakoulun opettajana, hänen veljensä ja sisarensa myös joko jonkin aikaa tai vakituisesti asuivat kylässä. Kaikki saivat koulutuksen, heillä oli ammatteja, he työskentelivät,

perustivat perheitä, synnyttivät ja kasvattivat lapsia. Vaimonsa kuoleman jälkeen Eino, asuessaan ja työskennellessään Letnerečenskin kylässä, tapasi naisen nimeltä Tatjana, rakastui, ja Tatjana vastasi tunteisiin, ja he perustivat perheen. Heidän perheeseensä syntyi suvun jatkoksi viisi lasta. Eino ja Tatjana asuivat Tatjanan äidin ja lasten kanssa erillisessä talossa, lapset kasvoivat, opiskelivat ja hankkivat ammatteja. Myöhemmin kolme lapsista perheineen muutti pysyvästi Suomeen syntyperään perustuvan paluumuutto-ohjelman kautta ja ovat tähän päivään asti Suomen asukkaita ja kansalaisia. Isäni Rigard, joka muutti Letnerečenskin kylään koulun päättämisen ja armeijassa lentäjä-radistina Venäjän Kaukoidässä palvelemisen jälkeen, jäi asumaan ja työskentelemään kylään. Hän muisteli usein palvelustaan armeijassa ja kertoi mielellään lennoistaan, lentotunneistaan, lentokoneista ja lukuisista laskuvarjohypyistään. Hän säilytti lentopäiväkirjaansa kuin pyhäinjäännöstä. Isä suoritti autonkuljettajakurssit ja työskenteli kuorma-autojen kuljettajana, linja-autoissa, ja toimi Palakgorskin vesivoimalaitoksen työntekijöiden kuljetuslinjan linja-autonkuljettajana.

Kylän nuoriso harrasti siihen aikaan mielellään urheilua, pelasi jalkapalloa sota-aikana lentokenttänä toimineella kentällä, pelasi lentopalloa, koripalloa, talvisin hiihti, ja osallistui joukkuekilpailuissa.

Kylässä oli kulttuuritalo, kylän keskustassa oli puisto, jossa oli pystytetty neuvostosotilaiden veljeshauta, johon oli haudattu 57 sotilasta, puistossa oli myös avoin kesätanssilava, jossa nuoriso tapasi, tanssi ja tutustui toisiinsa. Äitini asui myös tuohon aikaan jo Letnerečenskin kylässä, työskenteli Letnerečenskin osuuskaupassa, jonkin aikaa kaupan johtajana, teollisuus- ja elintarviketuotteiden tavaravastaavana. Hänen papereissaan säilyi 7.11.1953 päivätty Karelpotrebojuzilta (Karjalan kuluttajaliitolta) tullut Hallituksen sähkö hänen nimelleen, joka oli silloisen johtajan Lipatovin allekirjoittama ja sisälsi seuraavan tekstin: "Onnittelemme tavarankierron menestyksellisestä täyttämisestä. Toivomme menestystä kauppatalan parantamisessa, vuosisuunnitelman ennenaikaisessa täyttämisessä".

Äiti oli vastuullinen työntekijä, hänellä oli paljon ystäviä, hän asui saamasaan huoneessa puisessa kaksihuoneisessa talossa, jossa oli yhteinen käytävä, keittiö ja naapurit. Muistan äidin kertomuksista, että hän ja isä tutustuivat

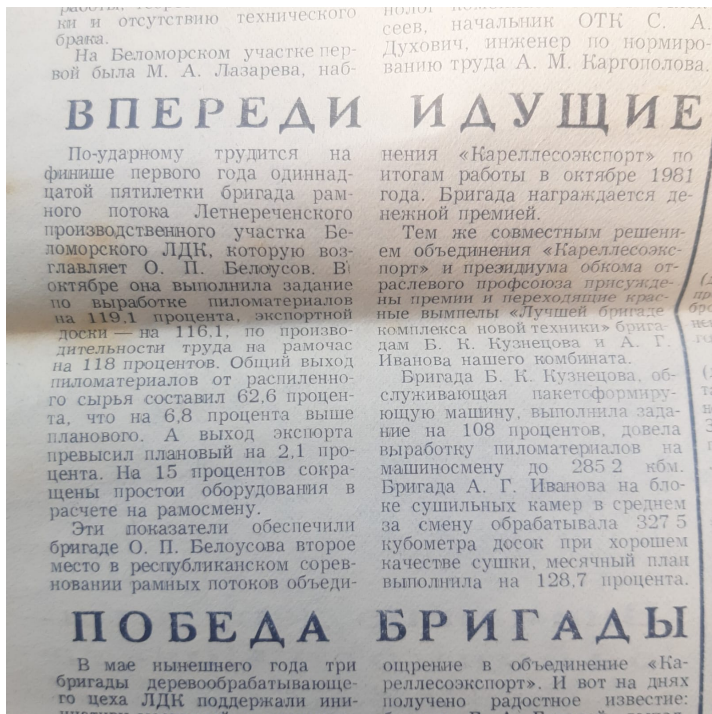
Kuva 1.2: Belomorskin tribuuni, 9.1.1982. Sanomalehden sivulla kerrotaan alueen ajankohtaisista tapahtumista, kuten suuresta 30 tonnin kalasaaliista, sovhoosin jäsenten tupaantuliaisista, pian päättyvästä talvilomasta ja hiihdosta, TV:n ja elokuvateattereiden aikataulusta ja ohjelmasta, sekä Annan kylässä pidetyistä koripallokisoista

tansseissa. Isä kosiskeli pitkään, on säilynyt paljon valokuvia heistä nuorina ja kauniina tuolta ajalta. Muistan äidin kertoneen, ettei hän pitänyt siitä, että isäni, joka oli silloin vielä sulhanen, tupakoi. Äidin takia hän yritti lopettaa tupakoinnin. Heidän rakkautensa voitti ja 14. helmikuuta 1958 heillä oli häät. On säilynyt hääkuvia, joissa on nuoret kauniit vastaanaineet sekä sukulaisia ja ystäviä. Nuori perhe aloitti elämänsä huoneessa, jossa äiti asui. Myöhemmin taloa laajennettiin rakentamalla huone, keittiö ja käytävä erilliseksi puoliskoksi, jossa oli kaksi huonetta. Naapurit jäivät asumaan talon omaan puoliskoonsa, tehden myös laajennuksen. Sekä naapureilla että vanhemmillani oli omat maapalstat henkilökohtaiseen käyttöön. Naapureina

Kuva 1.3: Haastattelun nimi, "Koska ihmiset ovat hyviä", antaa yksiselitteisen vastauksen askarruttavaan kysymykseen Letnerecheskin rakennusmateriaalitehtaan menestyksestä tuotannossa

oli perhe Valko-Venäjältä, kansallisuudeltaan valkovenäläisiä, he olivat tulleet töihin sahuulle. Kylän väestö oli monikansallista. Letnerečenskin kylässä asuvan väestön määrä vuonna 1959 oli 4392 henkilöä. Marraskuussa 1959 perheeseen synnyin minä. Äitini äiti, Anna Lavrentjevna, tuli Letnerečenskiin auttamaan vanhempiani hoitamaan minua, silloin vielä perheen ainoa lasta. Isoäiti eli kanssamme elämänsä viimeisiin päiviin asti, hän kuoli 8. kesäkuuta 1985. Elimme sovussa paitsi perheessä, myös naapureiden kanssa. Vanhempani kävivät töissä, isoäiti kasvatti minua. En käynyt lastenseimessä enkä päiväkodissa. Isoäiti oli ennen meille tuloaan asunut ja työskennellyt kolhoosissa, hän kertoi raskaasta työstä työpäiviä vastaan. Hän ei ollut käynyt koulua, hänellä ei ollut koulutusta, mutta hän opetteli itse kirjoittamaan ja lukemaan. Hänen poikansa Petja, joka asui Leningradissa...

Kuva 1.4: Tuotannon edelläkävijät - paikallislehden artikkeleita Belomorskin sahalaitoksen ja muiden teollisuuslaitosten työntekijöiden saavutuksista lokakuussa 1981

TEKIJÄN HUOMAUTUS